

Persbericht van de Centrale Toezichtsraad op de Gevangenen

4 juli 2018

De mogelijke verderzetting van de staking in de Belgische gevangenen verontrust in hoge mate de CTRG. Spijts de inspanningen die sommige penitentiaire ambtenaren en vrijwilligers leveren moet de vaststelling opnieuw worden gemaakt, dat de staking de rechten schendt van de gedetineerden en hun familie. De Commissies van Toezicht (CvT) bij de gevangenen getuigen unaniem over de mensonwaardige toestand, waarin de gedetineerden en kinderen die bij hen verblijven, zich gedurende de staking bevinden.

Deze herhaalde vaststelling toont opnieuw aan, dat zich in België een gewaarborgde dienstverlening opdringt bij staking van het gevangenispersoneel. Een gewaarborgde dienstverlening wil geen afbreuk doen aan de rechten van het gevangenispersoneel, maar moet verzekeren dat bij de uitoefening van deze rechten de rechten van de gedetineerden en hun familie niet langer worden genegeerd. De zeer precaire toestand waarin de gedetineerden zich bevinden belet hen in hoge mate, om zelf voor hun rechten op te komen. Alleen een gewaarborgde dienstverlening verzekerd het evenwicht tussen de uitoefening van de rechten van het personeel met die van de gedetineerden.

De Raad van Europa heeft op 23 juli 2017 een openbare verklaring betreffende België aangenomen op de plenaire vergadering van het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (Committee for the Prevention of Torture - CPT), waarbij het zijn grote bezorgdheid heeft hernomen over de ernstige consequenties die kunnen voortvloeien uit collectieve acties door gevangenispersoneel in België; consequenties die directe en langdurige gevolgen hebben voor de leefomstandigheden, gezondheid en veiligheid van degenen die onder hun verantwoordelijkheid zijn geplaatst.

Na de vaststelling dat het Comité nooit eerder – over de afgelopen 27 jaar en de vele bezoeken aan de 47 lidstaten van de Raad van Europa – een vergelijkbaar fenomeen heeft waargenomen, zowel qua omvang als voor wat betreft de risico's verbonden aan de collectieve acties door gevangenispersoneel in België, deed het Comité een beroep op de Belgische autoriteiten en alle belanghebbenden, met name de sociale partners, om eens en vooral hun verantwoordelijkheid te nemen en snel een passende oplossing

te vinden voor dit uitzonderlijk ernstige probleem dat zich niet in een lidstaat van de Raad van Europa zou mogen voordoen.

Deze publieke verklaring kwam er nadat de kwestie van het invoeren van dienstverlening waarmee de basisrechten van gedetineerden worden gewaarborgd ("gegarandeerde dienstverlening") al aan de orde werd gesteld in de CPT-bezoekverslagen van 2005, 2009, 2012 en 2013 en spijs de daaropvolgende dialoog tussen het Comité en de Belgische autoriteiten geen praktische vooruitgang werd gemaakt in het opzetten van een werkbaar systeem om deze rechten onder alle omstandigheden te waarborgen, met name in het geval van collectieve actie door gevangenispersoneel.

Met haar publieke verklaring wilde het CPT niet voorbijgaan aan de gevoelens van vakbondsvertegenwoordigers en gevangenismedewerkers, die zich aangeslagen kunnen voelen als ze te maken krijgen met werkomstandigheden die in sommige gevallen ver onder het niveau liggen dat nodig is om goede zorg van gedetineerden te waarborgen. Deze gevoelens sluiten aan bij de bezorgdheid die het Comité en de CTRG al vele jaren uitspreekt. Gevangenismedewerkers vervullen een fundamentele, zeer specifieke openbare dienst die ook als zodanig erkend moet worden in het kader van werving, opleiding en werkomstandigheden die adequate zorg voor gedetineerden mogelijk maken.

De leefomstandigheden van de gedetineerden en hun familie gedurende de staking variëren van gevangenis tot gevangenis, wat voornamelijk toe te schrijven is aan de grote van de gevangenis; grote gevangnissen slagen er over het verloop van dagen minder in om de rechten van gedetineerden op bezoek, op de mogelijkheid tot douchen en luchten (wandelingen ...) te waarborgen. Ook de overbrenging van de gedetineerden naar de rechtbanken en hoven loopt zeer moeilijk.

De leefomstandigheden gedurende de staking worden daarenboven nog verder bezwaard door de huidige weersomstandigheden, zij de uitzonderlijk hoge temperatuur.

De CTRG roept de Minister van Justitie en alle belanghebbenden, met name de sociale partners, dan ook op om hun overleg en onderhandelingen zo snel mogelijk af te ronden met respect voor de basisrechten van de gedetineerden, hun families en hun sociale context, alsook met respect op arbeid van het gevangenispersoneel.